

Representantforslag nr. 34

(2007-2008)

fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen,
Øyvind Korsberg, Torbjørn Andersen og Tord Lien

Dokument nr. 8:34 (2007-2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Øyvind Korsberg, Torbjørn Andersen og Tord Lien om å lage en nasjonal plan for vindkraftanlegg i Norge

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det har de siste årene vært en betydelig økt interesse for utbygging av vindkraftanlegg, både til lands og til vanns. Dette har blant annet bakgrunn i høyere strømpriser, økende underbalanse i kraftforsyningen, ønske om CO₂-fri kraft, prospekter for flere direkte og indirekte støtteordninger, positive politiske signaler samt teknologiutvikling.

I den politiske debatten rundt satsing på fornybar energi, fremstår vindkraft som et av de sentrale satsingsområdene. Dagens regjering opprettholder et vindkraftmål på minst 3 TWH. I forhandlingene om klimaforlik har partiene fra Bondevik II-regjeringen fremmet krav om 30 TWH ny fornybar energi innen 2014. På pressekonferansen, hvor kravene ble lansert, ble det skissert muligheter for opptil 15 TWH vindkraft innen 2014. I tillegg fremmes det stadig vekk visjoner om enorme havvindmølleprosjekter, både bunnfaste og flytende.

Vindkraftutbygging av et slikt omfang kan medføre betydelige konflikter og motsetninger. Det kan også gi betydelige utfordringer for et økonomisk støttesystem, dersom det ender i en endeløs køordning.

Stortinget vil gjøre vindkraftsatsingen bedre for både energibransjen, investorer og lokalsamfunnene ved å avklare rammer og sette klare politiske grenser i forkant av det forventede vindkraftrushet. Inntil videre utsettes riktignok de fleste vindkraftprosjekt på grunn av svake støtteordninger for fornybar energi.

Samtidig er det varslet mulige endringer i ordningene, og det kan gjøre en rekke vindkraftprosjekter realiserbare.

Behovet for ny kraft i Norge er betydelig, noe også dagens regjering har påpekt. Allerede på Statnett SFs høstkonferanse i 2005 uttrykte olje- og energiminister Odd Roger Enoksen bekymring for at Norge har en negativ kraftbalanse i normalår. I så måte skulle man forvente et målrettet arbeid for å øke kraftproduksjonen, noe resultatene derimot ikke tyder på.

Vindkraft kan være et bidrag til økt kraftproduksjon. Foreløpig er vindkraft en marginal del av kraftproduksjonen i Norge. Til nå er det bygd ut ca. 0,9 TWH vindkraft. Nå tyder derimot mye på at vi står foran en storstilt utbygging av ny vindkraftproduksjon.

Ifølge Dagens Næringsliv (DN) 9. november 2005, har: "statlige subsidier ført til vindmølleprosjekt for 15 mrd. kroner." Tre TWH vindkraft er konsesjonsbehandlet og klare til å bygges ut, mens tre TWH er til konsesjonsbehandling, og vil bli avgjort i løpet av ett år. Ytterligere 21 TWH er meldt inn, men DN melder at bare en mindre del av dette vil komme til konsesjonsbehandling. Man regner med at forannevnte tall vil medføre minst 3 350 nye vindturbiner langs kysten. Til sammenligning er det beregnet at utbygging av småkraftverk har et potensial på inntil 25 TWH, mens opprusting av kraftverk og nye større vannkraftverk har et potensial på 18 TWH. I tillegg nevner DN at "det meste av den aktuelle vannkraften har lavere utbyggingskostnader enn vindkraften". Det samme konkluderer forskerne Arild Hervik og Lasse Bræin fra Møreforskning med i en rapport til Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO).

Meningene er delte om den forestående satsingen på vindkraft. Konfliktene er spesielt store rundt landbaserte vindkraftverk, men også for de prosjekterte

og foreslåtte havbaserte anleggene er konflikter i emning. En del kommuner ser positivt på mulighetene for flere arbeidsplasser og økte skatteinntekter. Samtidig uttrykker miljøbevegelsen, reiselivsnæringen, innbyggere og aktører i energibransjen bekymring for utviklingen.

Det er derfor viktig for alle parter å få belyst ulike utfordringer ved bygging av vindkraftanlegg. Forsvaret har uttalt seg kritisk til en del vindkraftprosjekt, fordi det kan føre til problemer for radar- og telekommunikasjonsutstyr. En stor andel vindkraftverk i kraftforsyningen gir utfordringer for systemansvarlig, som skal sikre forsyningssikkerheten. Kraftproduksjonen fra vindkraftanlegg gir liten forutsigbarhet fra dag til dag og fra time til time, i motsetning til vannkraft. Derfor trengs det betydelige produksjonsreserver i vannkraft, gasskraft eller annen energiproduksjon som kan kontrolleres. Dette kan medføre utfordringer i områder med flaskehalsproblematikk. Denne uforutsigbarheten i produksjon kan også medføre vanskeligheter vedrørende prissetting på Nord Pool ASA-børsen dersom vindkraftandelen blir stor. Statnett SF har påpekt at utstrakt utbygging av vindkraft kan medføre behov for ekstra investeringer i sentralnettet.

Dagens vindturbiner er meget store og relativt dyre i forhold til den mengden strøm som produseres. Utviklingen med mer effektiv teknologi har gjort vindturbinene mer konkurransedyktige på pris, men materialkostnader har virket i motsatt retning. Det eksisterer likevel store forventninger til reduserte kostnader for fremtiden.

Miljøkonfliktene i forbindelse med vindkraftprosjekt øker. Flere naturvernorganisasjoner frykter at naturinngrepene ved bygging av vindmøller i mange tilfeller er vel så store og større enn ved bygging av vannkraft eller småkraft, sett i forhold til mengden kraft som blir produsert. En betydelig del av befolkningen mener vindmøller er visuell forsøpling. For eksempel foreligger det planer som kan medføre at det blir reist over 1 600 vindmøller langs kysten fra Hammerfest til Vadsø, hvor hver vindmølle er mellom 70 og 100 m høy, og med en rotordiameter på mellom 80-100 m.

I følge NTB 6. november 2005 mener lederen i Norges Naturvernforbund, Lars Haltbrekken, at vindkraftbransjen og Norges vassdrags- og energiverk (NVE) har lagt seg på en linje som provoserer opinionen unødvendig, og at det på den måten skapes en unødvendig motstand mot vindkraft. Norges Miljøvernforbund sendte 27. oktober 2005 et brev til miljøvernminister Helen Bjørnøy med krav om utar-

beidelse av en samlet plan for vindkraftanlegg. De viser til at store arealer inngrepsfrie naturområder går tapt, og at det går med rundt 200 daa ved bygging av en 70 MW vindpark.

Mange vil også hevde at naturinngrepene ved bygging av vindmøller er vel så store og større enn ved bygging av vannkraft eller småkraft, sett i forhold til mengden kraft som blir produsert. Det pekes også på at vindkraft knapt bidrar til effektbalansen. For eksempel er vanlige gasskraftgeneratorer på mellom 800 og 1 000 MW, mens en stor vindmølle typisk er på bare 2-3 MW. I tillegg kan en gasskraftgenerator gå kontinuerlig med full effekt, mens vindturbiner er avhengig av vindstyrken. Det trengs 170 turbiner à 2 MW (3 000 timer brukstid) for å produsere 1TWh strøm. I forhold til det planlagte gasskraftverket på Skogn trengs det dermed nesten 1 100 store vindmøller (2MW) for å produsere tilsvarende mengde kraft.

I et leserbrev i Nationen 3. juni 2004 skriver Erik Solheim, daværende leder i Norges Naturvernforbund, at: "Den som berre ser på at vindmøller ikkje har utslepp, kan tape resten av miljøaspekta av auget". Og "vi treng ei liste over område som er ueigna til vindkraft fordi skadane blir for store".

Forslagsstillerne mener det må utvikles en nasjonal plan for vindkraftutbygging og for vindkraftpotensialet, både til lands og til vanns. Denne planen må blant annet reflektere de totale utbyggingsplaner, behov for utbygging av strømmettet, potensialet for næringsvirksomhet og teknologiutvikling, miljøkonsekvenser fra vindmølleparker og tilhørende nettinvesteringer. I tillegg må det tas i betraktning interessene til reiseliv, lokalt næringsliv, sysselsetting og lokaldemokratiets ønsker. Dette er viktig for å sikre at Norge får dekket sitt energibehov ved hjelp av kostnadseffektiv teknologi, og med færrest mulig konflikter mellom ulike interesser.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme en nasjonal plan/oversikt for bygging av vindkraftanlegg i Norge. Planen skal blant annet gi oversikt over kostnader, positive og negative miljøaspekter, innvirkning på reiseliv, forsyningssikkerhet og lignende.

10. desember 2007